

Ny håndbog for økologiske svineproducenter viser vej til bedre dyrevelfærd og mindre miljøpåvirkning

Af seniorforsker Tine Rousing og professor Jan Tind Sørensen, Institut for Husdyrvidenskab, AU Foulum

Økologiske svineproducenter kan forbedre sundhed og velfærd hos grisene og mindske miljøbelastning fra bedriften som helhed, uden at det kræver investeringer af betydning. De kan opnå forbedringer alene ved at ændre praksis på en række områder, viser det fælleseuropæiske forskningsprojekt 'ProPig'.

I alt var 74 økologiske svineproducenter i Østrig, Tjekkiet, Tyskland, Danmark, Frankrig, Italien, Sverige og Storbritannien med i projektet Pro-Pigs - et Core Organic projekt, som er koordineret af ICROFS. På alle bedrifter blev der indsamlet data vedrørende husdyrsundhed, -velfærd, produktivitet, fodring og miljøbelastning ved hjælp af særligt software, som er udviklet i projektet. Landmændene var selv med til at udvælge de indsatsområder, de ville arbejde med at forbedre. Valget faldt på tværs af landene oftest på reproduktion, ernæring og sundhed.

Sundhed, velfærd og miljø

Bedrifterne i projektet kunne opdeles i 3 overordnede typer:

- Udendørs (U) – Alle dyrekategorier opstaldes på friland
- Delvis udendørs (DU) – Nogle dyrekategorier opstaldet på friland – andre, typisk fravænnings og slagtesvin indendørs med udendørs løbegård, eller produktionen opdeles i en sæsonbestemt ude og indeperiode.
- Indendørs med udendørs løbegård (I) – Alle dyrekategorier opstaldes indendørs med udendørs løbegård

Undersøgelserne blev gennemført på omkring 25 gårde indenfor hver af de tre produktionstyper og på tværs af de otte medvirkende lande. Sundheden og dyrevelfærden i besætningerne blev vurderet, og næringsstofbalancer samt livscyklusvurderinger på en række relevante scenarier blev beregnet. Variationen af miljøpåvirkninger indenfor den enkelte produktionstype viste sig at være større end mellem de tre produktionstyper. Med hensyn til husdyrsundhed og -velfærd så havde grise, der var ude året rundt, bedre sundhed og velfærd end grise i de to andre produktionstyper. Systemer, hvor grisene var inde året rundt, havde derimod de bedste produktionsresultater for slagtesvin.

Håndbog kan blive nyttigt redskab Projektet ProPigs har taget udgangspunkt i, at den økologiske svineproduktion nødvendigvis skal være konkurrencedygtig, men *samtidig* også have både lav miljøpåvirkning og god dyresundhed og -velfærd. Der er allerede oplagte muligheder for at opnå begge dele på én gang: Forbedring af de økologiske grisenes sundhed og velfærd burde kunne resultere i mindre miljøbelastning gennem nedsat medicinforbrug, bedre tilvækst og højere fodereffektivitet.

Tesen var at husdyrenes sundhed og velfærd kan forbedres yderligere ved hjælp af forebyggende initiativer, optimal sygdomshåndtering og innovative systemer til styring af udearealerne. I projektet har alle de medvirkende landmænd fået nye arbejdsrutiner. Retningslinjerne for disse forbedringer er praksis er blevet formuleret af landmændene selv i sparring med forskerne. Opfølgning på denne del af projektet viste at tiltagene af landmændene vurderedes realistiske at gennemføre, selv om der også ligger mange udfordringer i det. Resultaterne er sammen med eksisterende faglige viden brugt i udviklingen af håndbogen, som indenfor nærmeste fremtid er tilgængelig for økologiske svineproducenter i hele Europa.